

V2001-81 13.09.2001

Tømmertransportørgruppen ved Anders Mørland - konkurranseloven § 3-9 - dispensasjon fra §§ 3-1 og 3-3

Sammendrag:

Tømmertransportørgruppen ved Anders Mørland er gitt dispensasjon til å samarbeide om priser og føre felles prisforhandlinger om tømmertransport og til å fastsette geografisk områdeinndeling mellom søkerne i utførelsen av tømmertransporten.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 5. april 2001 hvor De på vegne av Dem selv og fjorten andre tømmertransportører søker om dispensasjon til å samarbeide om priser på tømmertransport og geografisk områdedeling av tømmertransport i deler av Aust-Agder og Telemark.

Grupperingen består av 15 tømmertransportører. Transportørene ønsker å utføre transportoppdrag etter felles prisforhandlinger, samt dele det geografiske markedet mellom seg.

Konkurranselovens forbud mot prissamarbeid og markedsdeling

Ifølge konkurranseloven § 3-1 er det forbudt for to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, å fastsette eller søke å påvirke priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt.

Tømmertransportørgruppen vil inngi felles pristilbud og forestå prisforhandlinger. Samarbeidet vil være i strid med konkurranseloven § 3-1.

Konkurranseloven § 3-3 setter forbud mot at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen fastsetter eller søker å påvirke til markedsdeling i form av områdedeling, kundedeling, kvotefordeling, spesialisering eller kvantumsbegrensning. Bestemmelsen forbyr ervervsdrivende å dele ett eller flere markeder mellom seg, slik at de avstår fra å selge konkurrerende varer og tjenester til de samme kundene. Tømmertransportørgruppens inndeling av det lokale markedet i området for hver av gruppens medlemmer vil rammes av forbudet i konkurranseloven § 3-3.

Etter konkurranseloven § 3-9 kan imidlertid Konkurransetilsynet gi dispensasjon fra forbudene i konkurranseloven §§ 3-1 til 3-4 dersom ett av følgende kriterier er oppfylt:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Det relevante marked

For å kunne vurdere hvordan samarbeidet mellom tømmertransportørene kan påvirke konkurranseforholdene i det eller de markeder som berøres, vurderes omfanget av det relevante markedet. Det relevante markedet har både en produktmessig dimensjon, det relevante

produktmarkedet, og en geografisk dimensjon, det relevante geografiske markedet. Om-fanget av de relevante produktmarkedene og de relevante geografiske markedene blir vurdert nedenfor.

Det relevante produktmarked

Det relevante produktmarked inkluderer de varer og/eller tjenester kjøperen anser som substituerbare med hensyn til dekning av bestemte behov. Med substituerbarhet menes hvilke produktvarianter etterspørerne kan velge mellom for å tilfredsstille det samme, underliggende behov. For transport av tømmer vil etterspørerne kunne velge mellom transportmidlene bil, jernbane og båt. For enkelte strekninger vil det imidlertid bare være mulig å benytte bil. Konkurransetilsynet legger til grunn at andre transportmidlers substituerbarhet med biltransport vil avhenge av hvor tømmeret og etterspørerne er lokalisert. Det relevante markedet for tømmertransport vil derfor hovedsakelig være med bil, men for visse strekninger også båt og tog.

Det relevante geografiske marked

Det relevante geografiske marked omfatter det området hvor etterspørerne av varer og tjenester i det relevante produktmarkedet foretar sine innkjøp. Kjøperne vil normalt henvende seg til transportører som er lokalisert i nærheten av der de befinner seg. Transport- og tidskostnader gjør det i de fleste tilfeller lite effektivt for kjøperne å bruke transportører som befinner seg lenger unna. Dessuten oppfattes det som fordelaktig å benytte lokalkjente transportører, da skogveinettet for tømmertransport ofte er privat og ikke skiltet. Det legges derfor til grunn at det relevante markedet er Agder-Telemark Skogeierforenings virkeområde, dvs. deler av Aust-Agder og Telemark.

Vurdering og vedtak

I Aust-Agder og Telemark finnes det ca 60 konkurrerende tømmertransportører som er fordelt over hele området. Transportørene opererer først og fremst i sitt lokalområde. Grunnen til det er at kjøperne av transporttjenester foretrekker å benytte transportørene med lokalkunnskap, blant annet på grunn av dårlig skilting av skogveinettet, samt gammel sedvane. Dette er likevel ikke til hinder for at transportørene operer i andre områder ved behov.

Det blir fraktet ca 1.250.000 m³ tømmer per år i Agder-Telemark Skogeierforenings virkeområde. Mørlandgruppen transporterer ca 24 %, hvorav ca 55 % av dette vil være omfattet av dispensasjonen. Ifølge opplysninger fra Mørland transporterer gruppen ca. 24 %, hvorav ca. 55 % av dette vil være omfattet av dispensasjonen. Det er først og fremst for de større oppdragene, eksempelvis for WoodLog og Agder-Telemark Skogeierforening, at dispensasjonen vil være aktuell. Men også overfor enkelte store oppdragsgivere vil det sjelden eller aldri være aktuelt å inngi felles pristilbud. Ved flere mindre transportoppdrag vil aktørene i gruppen utføre individuelle prisforhandlinger. Dispensasjonen vil derfor bare gjelde for en viss andel av tømmertransporten, slik at transportørene fortsatt vil konkurrere med hverandre om å inngi tilbud for enkelte transportoppdrag.

Konkurransetilsynet antar at transportørene kan oppnå administrative besparelser ved å føre felles prisforhandlinger. Videre vil transportørgruppen være i stand til å betjene større kunder enn de har mulighet til hver for seg. Det er også opplyst at det er praktisk for kjøperne å forhandle med tømmertransportørene som én gruppe.

Konkurransetilsynet har på denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 c) fattet følgende vedtak:

Tømmertansportørgruppen ved Anders Mørland gis dispensasjon fra konkurranseloven §§ 3-1 og 3-3 til å samarbeide om priser og føre felles prisforhandlinger om tømmertransport og til å fastsette geografisk områdeinndeling mellom søkerne i utførelsen av tømmertransporten.

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder frem til 15. september 2006.

Dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom vilkårene for dispensasjon ikke er oppfylt eller forutsetningen for dispensasjon ikke lenger er til stede, jfr. konkurranseloven § 3-9 tredje ledd.

Vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage på forvaltningsvedtak".

[til toppen](#)